

1996-01-10

2310-11607-91
0509-201

dk

Lysings Häradsallmänning
Skyttegatan 2
582 30 LINKÖPING

Utvidgning av naturreservatet Lysings urskog, Ödeshögs kommun, samt förordnande om föreskrifter och fastställelse av skötselplan för reservatet

Uppgifter om reservatet

Benämning:	Lysings urskog
Objektnummer:	0 502 019
Skyddsform:	Naturreservat
Kommun:	Ödeshög
Socken:	Trehörna
Läge:	Reservatet är beläget ca 13 km sydost om Ödeshög, omedelbart öster om Långlidskärret, vid Trehörna sockens västgräns.
Kartor:	Topografisk karta: 7E NO (Jönköping) Ekonomisk karta: 074 97
Gräns:	Innerkanten av den kraftiga linjen som markerats på bifogad karta (bilaga 1).
Koordinater:	64 47 00 14 39 80
Areal:	10,5 ha
Fastighet:	Lysings Häradsallmänning S:3
Ägare:	Lysings Häradsallmänning Skyttegatan 2 582 30 LINKÖPING
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen i Östergötlands län

Beskrivning av området

Lysings urskog är en nästan helt orörd grandominerad urskog med lång skoglig kontinuitet och som innehåller många livsmiljöer som är ovanliga i rationellt skötta skogar. I området finns en mängd hotade och sällsynta arter.

Reservatet är beläget i Östergötlands södra skogsbygd. Terrängen är något kuperad och jordarten består av morän som är avsatt i mjuka kullar. Jordarten är normalblockig till stenig morän med stort inslag av större block. Berg i dagen saknas. Området är genomdraget av fuktigare partier. I norr och söder finns ett par grusåsar. I väster sluttar området ned mot Långlidskärret.

Naturreseptatet utgörs till största delen av grandominerad barrblandskog. Skogen har en ålder av 140 - 180 år. Enstaka tallar har troligen en ålder runt 250 år. Slutenheten är hög och många träd är mäktiga och når en höjd av 40 m. Lågor av gran liksom torrakor förekommer rikligt, likaså grova högstubbar. Skogen är luckig genom vindfällningar. I mindre fuktdrag och örtrika sluttningar finns inslag av lövträd som sälg, rönn, björk och lönn. I västra delen av reservatet finns ett alkärr i en svacka.

Tidigare markanvändning och markhistoria

Området ligger på gammal utmark långt från bebyggelse och det är inte troligt att betesdrift förekommit i området. Den stora blockrikedomen gör att området inte heller varit svedjemark. Skogselden är däremot en faktor som under lång tid påverkat området. Borrade tallar med brandlyror visar att bränder förekommit på fastmarkspartier ca 1735 och ca 1830. Många tallar i reservatet bär spår av brand. Enligt en skifteskarta över Lysings allmänningskog från slutet av 1700-talet, var här endast 10 av 1 000 ha som inte brunnit. Just i detta reservat kan det vara så att branden inte gett de fuktiga-blöta partierna så stora skador. Våta och fuktiga lågor kan ha klarat sig. Däremot torde trädsiktet och eventuella torrträd härjats av brand. Man kan alltså tala om ett drag av brandrefugium i sumpskogspartierna.

Den inre kärnan är opåverkad av skogsbruk, medan i resterande delar har fallna träd borttagits fram till 1965. Därefter har inga träd borttagits, varken levande eller döda träd. I den tidigare skyddszonen och i den nu utökade västra delen har ett försiktigt skogsbruk bedrivits. Kärnområdet av Lysings urskog har aldrig varit föremål för mänskliga ingrepp och det är det enda kända skogsområdet i länet som är helt orört.

Ärendets beredning

Lysings Häradsallmännings urskogsreservat bildades 1972. I samband med upprättande av skötselplan för området aktualiserades frågan om utvidgning av reservatet och förstärkt skydd av skyddszonen inom det befintliga reservatet.

Efter överenskommelse mellan Länsstyrelsen och markägaren uppdrogs åt skogsvårdsstyrelsen att göra en värdering av skogen på tillkommande del samt värdet av det intrång som krävs för att skyddszonen lämnas för fri utveckling. Länsstyrelsen har med markägaren träffat en överenskommelse om ersättning för det intrång i pågående markanvändning som föreskrifterna innebär.

Grund för beslut

Området har mycket höga naturvärden särskilt med avseende på den lägre floran och faunan. I området finns en rik förekomst av hotade arter som är beroende av

lång skoglig koninuitet. Det har stor allmänekologisk betydelse genom sin orördhet. Området behöver utökas och särskilt skyddas.

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området, som avgränsas med innerkanten av den kraftiga linjen på bifogad karta (bilaga 1), bör av skäl som nämnts särskilt skyddas. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen området som naturreservat. Länsstyrelsens tidigare beslut 1972-01-31 upphör att gälla då det nu fattade beslutet vinner laga kraft. Naturreservatet skall heta Lysings urskog.

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara den urskogsliknande barrblandskogen orörd med dess naturliga successioner och innehåll av alla de komponenter som är viktiga för överlevnaden av hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter. Syftet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till naturupplevelse och vetenskaplig forskning i orörd natur.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen, vilka anges nedan.

A Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheten inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning
2. uppföra byggnad eller annan anläggning
3. anlägga väg, campingplats eller uppställningsplats för fordon
4. anordna upplag
5. anordna motor- eller skyttebana för övning eller tävling
6. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter
7. gräva upp växter
8. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
10. tillföra kalk eller andra mineralämnen
11. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd
12. framföra fordon

13. uppföra mast, vindkraftverk, eller att uppföra luft eller markledning.

Föreskrifterna ovan skall inte utgöra hinder mot åtgärder som utförs av naturvårdsförvaltaren i enlighet med fastställd skötselplan.

B Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla intrång

Med stöd av 9 § naturvårdslagen förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt till marken att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet.

1. utmärkning av och upplysning om reservatet
2. skötsel i enlighet med fastställd skötselplan

C Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att t ex borra, rista, spränga, gräva eller måla
2. på ett störande sätt använda musikinstrument, bandspelare, musikanläggning eller liknande
3. störa djurlivet t ex genom att klättra i boträd eller samla ryggradslösa djur
4. medföra hund eller annat husdjur som inte är kopplat eller förvarat i bur
5. elda
6. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar
7. plocka växter eller växtdelar med undantag för bär och matsvamp
8. tälta
9. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet
10. färdas med eller ställa upp fordon

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

11. bedriva försäljning eller utnyttja reservatet i kommersiellt syfte

12. utföra sådan vetenskaplig undersökning som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet

D Bestämmelser enligt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

1. Med stöd av 9 § naturvårdsförordningen meddelar Länsstyrelsen härmed föreskrifter för naturvårdsförvaltningen för naturreservatet Lysings urskog genom att fastställa bifogad skötselplan.

Fastställelsen innefattar inte den ekonomiska utredningen. Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning dock skall naturvårdsförvaltaren göra en översyn vart tionde år för att bedöma behovet av revidering.

2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 031522) och enligt naturvårdsverkets anvisningar.
3. Naturvårdsförvaltare är Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Beslutet gäller från den dag den vunnit laga kraft.

Hur man överklagar, se bilaga (formulär 114, Miljödepartementet).

I den slutliga handläggningen av detta ärende har förutom föredraganden deltagit avdelningsdirektör Sverker Kärrsgård, länsassessor Jan Kaller, biträdande länsarkitekt Lars Fransson och biträdande länsantikvarie Carin Claréus.

Rolf Wirtén
Landshövding

Lars Gezelius
Byrådirektör

Bilagor

1. Beslutslista
2. Skötselplan
3. Formulär 114

Akten (naturreservatsdossier)

Kopia till

Statens naturvårdsverk

Ödeshögs kommun

Verksledningens kansli

Kulturmiljöenheten

Planenheten

Lantmäteriverket

Länets författningssamling

Objektsregistret

Tidningskungörelse

Ödeshögs Naturskyddsförening, c/o Inga-Sara Prinzencreutz, Rök Färgestad 1,
599 94 ÖDESHÖG